

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра загальної підготовки

Затверджую
Заступник ректора
з навчальної роботи
Світлана І ПІПА
«28» 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Юридична психологія

Ступінь вищої освіти «бакалавр»
Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 053 «Психологія»
Освітня програма «Психологія»

Миколаїв 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Юридична психологія»
для студентів ступеня вищої освіти «бакалавр».

За спеціальністю 053 «Психологія»

Розробник: _____ Лукіна Н.Б. - доцент кафедри

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від 27.08.23р.

Завідувач кафедри психології _____ Петьков В.А.

Робочу програму погоджено Вченою радою університету

Протокол № 2 від 28.08.23р.

Голова Вченої ради _____ Михайло Волков

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Вибіркова	
Мова викладання – українська мова	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150		4-й	
		Семестр	
		7-й	
		Лекції	
		24 год.	
		Практичні, семінарські	
		48 год.	
		Лабораторні	
		0- год.	.
		Самостійна робота	
		78 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	
Тижневих годин для денної форми навчання: ОФН – 4	Перший бакалаврський рівень		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для очної форми навчання – 150 год.: 72 год. – аудиторні заняття, 78 год. – самостійна робота (48 % до 52 %).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Юридична психологія»

Метою викладання навчальної дисципліни «Юридична психологія» є озброєння студентів університету системою загальнотеоретичних та практично-орієнтованих знань, вмій і навичок психологічного опосередкування правоохоронної (юридичної) діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Юридична психологія» є:

- вивчення психологічних закономірностей, що є важливими для правоохоронної діяльності;
- розробка на цій основі психологічних методів і прийомів, що застосовуються при здійсненні результативної правоохоронної діяльності.
- оволодіння спеціальними психологічними знаннями з метою їх застосування в правоохоронній діяльності.
- теоретико-методологічні засади та принципи психології в правоохоронних органах;
- категорійно-понятійний апарат дисципліни, її специфіку та закономірності функціонування в сфері суспільно-правових відносин та правової поведінки;
- психологічні особливості особистості правоохоронця та інших суб'єктів і учасників кримінального, цивільного та господарського судочинства; закономірності індивідуально- і соціально-психологічних явищ у діяльності правоохоронних органів;
- методи і прийоми психологічного впливу на об'єкти професійної діяльності;
- засоби та методи запобігання конфліктів у правоохоронній діяльності;
- закономірності професійного спілкування, при взаємодії з працівниками інших підрозділів та органів;

Дисципліна «Юридична психологія» базується безпосередньо на знаннях та навичках, отриманих при вивченні дисциплін на попередніх курсах, а саме: загальна психологія, політична психологія та соціальна психологія.

Під час вивчення дисципліни «Юридична психологія» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися наступні компетентності:

Загальні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові:

- здатність аналізувати психологічний стан об'єкта професійного впливу, вибору адекватних особистості та ситуації методів і прийомів;

ФК 01. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. ФК 02. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

ФК 08. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягти таких програмних результатів навчання:

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання .

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань для розуміння спеціальних розділів психології з метою майбутньої спеціалізації та освоєння міждисциплінарного зв'язку.

ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх роз'яснення.

ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб відповідно до віку.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 год. / 5 кредити ECTS.

1. Програма навчальної

дисципліни Кредит 1. Теоретичні засади

юридичної психології

Тема 1. Поняття, предмет та історія «Юридичної психології» як навчальної дисципліни та науки.

Характеристика предмета, об'єкта та завдань психології правоохоронної діяльності. Методологічне підґрунтя «Юридичної психології» як навчальної дисципліни. Основні напрямки психологічного забезпечення правоохоронної діяльності: прокурора, державного обвинувача, слідчого, психологія юридичної праці. Історія становлення «Юридичної психології» як навчальної дисципліни.

Тема 2. Психологічна характеристика юридичної діяльності

Психологічна характеристика праці юриста. Психологічна структура діяльності юриста (потреби, мотиви, цілі, засоби, кінцевий результат).

Професіограми професійної діяльності юриста. Сторони його професійної діяльності. Психологічні особливості пізнавальної діяльності юриста

Кредит 2. Психологія емоцій в юридичній психології

Тема 3. Емоційно-вольова сфера особистості працівників правоохоронних органів

Емоційно-вольова сфера особистості працівників правоохоронних органів.

Роль емоційно-вольових якостей працівників правоохоронних органів.

Характеристика основних типів емоційних станів працівників правоохоронних органів та їх вплив на ефективність вирішення професійних завдань. Вольові дії та їх місце у діяльності працівників правоохоронних органів.

Тема 4. Психологічна характеристика особистості юриста

Поняття особистості у психології та правовій науці. Індивід, особистість, суб'єкт юрисдикційної діяльності. Психологічна структура особистості юриста.

Психічні властивості особистості юриста. акцентуації характеру.

Кредит 3. Розгляд конфліктів у Юридичній

психології **Тема 5. Виправна (пенітенциарна)**

психологія

Особливості комунікативної діяльності працівників правоохоронних органів
Поняття професійного спілкування.

Психологія спілкування в діяльності правоохоронних органів. Види та засоби спілкування.

Тема 6. Психологічні засади конфлікту в діяльності працівників правоохоронних органів

Поняття конфлікту та його функції. Види та класифікація конфліктів.

Основні ознаки конфліктів. Причини і динаміка конфліктів. Конфлікти в діяльності правоохоронних органів

Кредит 4. Прикладні засади юридичної психології

Тема 7. Психологія особистості правопорушника

Предмет та завдання кримінальної психології.

Психологічні особливості особистості злочинця. Підходи до класифікації особистості злочинця.

Взаємодія об'єктивних і суб'єктивних факторів у формуванні особистості правопорушника. Психологічні особливості вивчення особи, яка підозрюється у скоєнні злочину.

Тема 8. Психологія злочину як результат злочинної діяльності

Психологія злочинної діяльності.

Структурно-психологічний аналіз злочинної дії. Психологічні аспекти стадій злочину.

Особливості вольових та емоційних процесів при підготовці й скоєнні злочинів. Юридико-психологічна характеристика групи.

Кредит 5. Психологія злочину

Тема 9. Психологія злочинної діяльності.

Поняття особистості правопорушника. Основні групи чинників, що впливають на протиправну поведінку. Історичні погляди на природу злочинності. Психологічна характеристика етапів формування злочинної поведінки особистості. Особливості формування різновидів злочинної спрямованості (насильницька, корислива).

Психологія засудженого злочинця, ув'язненого.

Опитування, як одна із форм виявлення порушень законності, та форма комунікативної діяльності прокурора. Специфіка спілкування із засудженими. Залучення спеціаліста психолога із кримінально-виконавчою спеціалізацією до діяльності пенітенціарних установ.

2. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	очна форма					заочна форма						
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
л		с, п	ла б	ін д	с.р.	л		с, п	ла б	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7						
Кредит 1.												
Тема 1. Поняття, предмет та історія «юридичної психології» як навчальної дисципліни та науки.	16	2	6			8						
Тема 2. Психологічна характеристика юридичної діяльності	14	2	4			8						
Разом за кредитом 1	30	4	10			16						

Кредит 2.												
Тема 3. Емоційно-вольова сфера особистості працівників правоохоронних органів	14	2	4			8						
Тема 4. Психологічна характеристика особистості юриста	16	2	6			8						
Разом за кредитом 2	30	4	10			16						
Кредит 3.												
Тема 5. Виправна (пенітенциарна) психологія	14	2	4			8						
Тема 6. Психологічні засади конфлікту в діяльності працівників правоохоронних органів	16	4	6			6						
Разом за кредитом 3	30	6	10			14						
Кредит 4.												
Тема 7. Психологія особистості правопорушника	16	2	6			8						
Тема 8. Психологія злочину як результат злочинної діяльності	14	2	4			8						
Разом за кредитом 4	30	4	10			16						
Кредит 5.												
Тема 9. Психологія злочинної діяльності.	30	6	8			16						
Разом за кредитом 5	30	6	8			16						
Всього годин	150	24	48			78						

3. Теми семінарських, практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
1.	Тема 1. Поняття, предмет та історія «юридичної психології» як навчальної дисципліни та науки.	6	
2.	Тема 2. Психологічна характеристика юридичної діяльності	4	
3.	Тема 3. Емоційно-вольова сфера особистості працівників правоохоронних органів	4	
4.	Тема 4. Психологічна характеристика особистості юриста	6	
5.	Тема 5. Виправна (пенітенциарна) психологія	4	
6.	Тема 6. Психологічні засади конфлікту в діяльності працівників правоохоронних органів	6	

7.	Тема 7. Психологія особистості правопорушника	6	
8.	Тема 8. Психологія злочину як результат злочинної діяльності	4	
9.	Тема 9. Психологія злочинної діяльності.	8	
Усього		48	

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено навчальним планом	

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
1.	Тема 1. Поняття, предмет та історія «юридичної психології» як навчальної дисципліни та науки.	8	
2.	Тема 2. Психологічна характеристика юридичної діяльності	8	
3.	Тема 3. Емоційно-вольова сфера особистості працівників правоохоронних органів	8	
4.	Тема 4. Психологічна характеристика особистості юриста	8	
5.	Тема 5. Виправна (пенітенциарна) психологія	8	
6.	Тема 6. Психологічні засади конфлікту в діяльності працівників правоохоронних органів	6	
7.	Тема 7. Психологія особистості правопорушника	8	
8.	Тема 8. Психологія злочину як результат злочинної діяльності	8	
9.	Тема 9. Психологія злочинної діяльності.	16	
Усього		78	

6. Методи навчання

Традиційні методи навчання:

пояснювально-ілюстративний метод – студенти отримують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через електронний посібник в «готовому» вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, студенти залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення; застосовується для передачі великого масиву інформації;

репродуктивний метод – застосування вивченого на основі зразка або правила, діяльність студентів носить алгоритмічний характер, тобто дія виконується на основі інструкцій, приписів, правил в аналогічних, подібних зпоказаним зразком ситуаціях;

метод проблемного викладу – використовуючи різноманітні джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи

систему доказів, порівнюючи точки зору, різні підходи, показує спосіб вирішення поставленого завдання, студенти як би стають свідками й співучасниками наукового пошуку;

частково-пошуковий, або евристичний, метод – організація активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або самотійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок, процес мислення набуває продуктивного характеру, але при цьому поетапно направляється й контролюється педагогом або самими студентами на основі роботи над програмами (у тому числі й комп'ютерними) і навчальними посібниками, найчастіше застосовується як спосіб активізації мислення, порушення інтересу до пізнання на практичних заняттях і колоквіумах;

дослідницький метод – після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студенти самотійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й вимірювання й виконують інші дії пошукового характеру; ініціатива, самотійність, творчий пошук проявляються в дослідницькій діяльності найбільш повно.

Активні методи навчання:

практичні вправи, у процесі виконання яких студенти моделюють свої дії у різних навчальних і виховних ситуаціях майбутньої професійної діяльності;

аналіз конкретних ситуацій як індивідуально, так і в малих навчальних групах (6-8 осіб), у ході розбору яких студенти не тільки вчаться

формулювати проблеми й ухвалювати рішення щодо них, але й виробляють ряд важливих навичок в області міжособистісної комунікації, групової роботи й лідерства;

робота в малих навчальних групах, у ході якої студенти виконують практичні вправи, розбирають конкретні ситуації, готують групові проекти й беруть участь у ділових іграх; така робота допомагає студентам освоювати рольову поведінку, учитися ефективному спілкуванню й обміну досвідом, виробляти лідерські якості.

ділові ігри носять комплексний характер і проводяться для студентів на основі закордонних методик, сприяючи більш глибокому розумінню й ефективному закріпленню вивчених ними дисциплін.

Широко використовуються методи відео й комп'ютерної комунікації.

7.Методи контролю

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-трансферною системою здійснюється шляхом поточного, кредитного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Комплексна діагностика знань, умінь та навичок студентів з дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного і підсумкового контролю знань (заліку).

Форма поточного контролю – усне опитування, тестування напрактичних заняттях, виконання індивідуальних завдань.

Періодична форма контролю – виконання комплексних контрольних робіт, розробка проектів, колоквиуми, творчі роботи.

Форма підсумкового контролю – залік, на основі суми балів набраних за кожний кредит та складання власне заліку.

Критеріями оцінювання є:

а) при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мови; впевненість, емоційність та аргументованість; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

б) при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи; підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки.

Шкала оцінювання: національна та ECTS:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни «Юридична психологія».
2. Опорний конспект з лекцій з навчальної дисципліни «Юридична психологія».
3. Методичні рекомендації до підготовки практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Юридична психологія».

Питання до заліку

1. Характеристика предмета, об'єкта та завдань психології правоохоронної діяльності.
2. Методологічне підґрунтя «Юридичної психології» як навчальної дисципліни.
3. Основні напрямки психологічного забезпечення правоохоронної діяльності: прокурора, державного обвинувача, слідчого, психологія

юридичної праці.

4. Історія становлення “Юридичної психології” як навчальної дисципліни.
5. Психологічна характеристика праці юриста.
6. Психологічна структура діяльності юриста (потреби, мотиви, цілі, засоби, кінцевий результат).
7. Професіограми професійної діяльності юриста.
8. Сторони його професійної діяльності.
9. Психологічні особливості пізнавальної діяльності
10. Емоційно-вольова сфера особистості працівників правоохоронних органів.
11. Роль емоційно-вольових якостей працівників правоохоронних органів.
12. Характеристика основних типів емоційних станів працівників правоохоронних органів та їх вплив на ефективність вирішення професійних завдань.
13. Вольові дії та їх місце
14. особистості у психології та правовій науці.
15. Індивід, особистість, суб’єкт юрисдикційної діяльності.
16. Психологічна структура особистості юриста.
17. Психічні властивості особистості юриста. акцентуації характеру.
18. Психологія злочинної діяльності.
19. Структурно-психологічний аналіз злочинної дії.
20. Психологічні аспекти стадій злочину.
21. Особливості вольових та емоційних процесів при підготовці й скоєнні злочинів.
22. Предмет та завдання кримінальної психології.
23. Психологічні особливості особистості злочинця.
24. Підходи до класифікації особистості злочинця.
25. Взаємодія об’єктивних і суб’єктивних факторів у формуванні особистості правопорушника.
26. Психологічні особливості вивчення особи, яка підозрюється у скоєнні злочину.
27. Поняття особистості у психології та правовій науці.
28. Індивід, особистість, суб’єкт юрисдикційної діяльності.
29. Психологічна структура особистості юриста.
30. Психічні властивості особистості юриста. акцентуації характеру.

11. Рекомендована література

1. Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та інші. Юридична психологія: Підручник / За загальн. Ред.. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсєєва. – К.: КНТ, 2007.
2. Бедь В.В. Юридична психологія: Навч. посіб. / В. В. Бедь – Львів:

«Новий світ» - 2000», 2010.

3. Бочелюк В. Й. Юридична психологія. Навч. посіб./В.Й. Бочелюк – К.:ЦУЛ, 2010.

4. Коновалова В.О., Шепітько В.Ю. Юридична психологія: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / В.О. Коновалова, В.Ю. Шепітько – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004.

5. Максименко С.Д. Загальна психологія. 3-тє видання перероблене та доповнене: Підручник / С. Д. Максименко – К.: ЦУЛ, 2010.

6. Пальм Г.А. Загальна психологія: навч. посіб. / Г.А. Пальм -К.: ЦНЛ, 2009.

7. Психологія / За редакцією Ю.Л. Трофімова. – К.: Либідь», 2005. 8. Сергєєнкова О.П. Загальна психологія: навч. посіб. / О.П. Сергєєнкова – К.:ЦУЛ, 2015.